

Sygn. akt III KS 7/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Jolanta Grabowska

w sprawie **W. J.**

oskarżonej o czyn z art. 178a § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 21 maja 2020 r.,

skargi obrońcy oskarżonej

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt V Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w G. ,

z dnia 29 marca 2019 r., sygn. akt X K (...), i przekazującego sprawę do

ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. zarządza zwrot oskarżonej W. J.
wniesionej opłaty od skargi w kwocie 450 zł.**

UZASADNIENIE

W. J. została oskarżona o to, że w dniu 25 czerwca 2016 r. w K. przy ul. W. prowadziła samochód osobowy marki P. o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości, tj. powyżej 0,5 ‰ alkoholu we krwi, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 29 marca 2019 r., sygn. akt X K (...), W. J. uniewinnił od popełnienia zarzucanego jej czynu i kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten na niekorzyść oskarżonej zaskarżył w całości prokurator Prokuratury Rejonowej w P.. Zarzucił: „błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mogących mieć wpływ na jego treść poprzez bezkrytyczne danie wiary wyjaśnieniom oskarżonej, iż w dniu 25 czerwca 2016 r. w stan nietrzeźwości wprawiała się dopiero po opuszczeniu samochodu, wypijając połowę z 0,5 l alkoholu typu Burbon, gdyż się zdenerwowała zaistniałą sytuacją, podczas gdy wersja ta stanowiła przyjętą przez nią linię obrony i jest całkowicie sprzeczna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a także sprzeczna z zeznaniami części świadków.” Dodatkowo w uzasadnieniu apelacji wskazał, że „Sąd dokonał oceny zebranego materiału dowodowego w sposób niezgodny z art. 7 k.p.k. (...)”. Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt V Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w G. do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonej na podstawie art. 539a § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 525 § 1 k.p.k. zaskarżył w całości wyrok Sądu Okręgowego, zarzucając „naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k. samodzielnie oraz w powiązaniu z art. 433 § 1 k.p.k. poprzez błędne przyjęcie, że wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie X K (...) podlega uchyleniu pomimo, iż w sprawie:

- brak było podstaw do wydania wyroku skazującego, a Sąd *ad quem* w pisemnym uzasadnieniu nie podniósł i nie wykazał, że takie podstawy występują i w związku z tym, że zachodzą przesłanki z art. 454 § 1 k.p.k.;
- brak było podstaw do przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, a Sąd *ad quem* w pisemnym uzasadnieniu nie podniósł i nie wykazał, że zachodzą

takie podstawy i taka konieczność, nakazując Sądowi *a quo* ponowne przeprowadzenie dowodów jedynie w ściśle określonej części;

- brak było podstaw do stwierdzenia naruszenia przepisu z art. 5 § 2 k.p.k. oraz z art. 7 k.p.k. w świetle granic zaskarżenia – podniesionego przez oskarżyciela publicznego zarzutu w złożonym na niekorzyść oskarżonej środka odwoławczym”.

Wskazując na powyższe, autor skargi wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w G. i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę prokurator Prokuratury Rejonowej w P. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna, co spowodowało uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Zgodnie z art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Sąd Najwyższy wskazywał, że uzasadnienie kasatoryjnego wyroku sądu odwoławczego winno być tak zredagowane, aby wynikało z niego jednoznacznie, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. była podstawą wydania tego wyroku (zob. np. wyrok z dnia 16 listopada 2017 r., II KS 3/17; postanowienie z dnia 14 lutego 2018 r., IV KS 1/18; wyrok z dnia 14 marca 2018 r., IV KS 4/18). Tym wymogom Sąd *ad quem* nie sprostął, bowiem nie wytłumaczył należycie, dlaczego wyrok ten powinien być oceniany jako respektujący wspomniany przepis, w każdym razie w pisemnych motywach nie podał klarownie, która z określonych w art. 437 § 2 k.p.k. podstaw uchylenia wyroku faktycznie zaistniała. W sytuacji, gdy Sąd Rejonowy w G. uniewinnił W. J. od popełnienia zarzucanego jej czynu, wydawać by się mogło, że taką podstawą może być reguła *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k., chociaż uzasadnienie wyroku do tego przepisu się nie odwołuje. Wskazano w nim jednak, że „Sąd Rejonowy ocenił zgromadzony materiał dowodowy w sposób jednostronny (...)”, a po przeprowadzeniu stosownego wywodu – że „pochopnie podjął decyzję o uniewinnieniu oskarżonej, gdyż pobieżnie ocenił wyjaśnienia oskarżonej i zeznania

jej męża oraz dowolnie ocenił zeznania świadków (...)", które to twierdzenia zdają się nawiązywać do wymienionego przepisu. Sąd Okręgowy na tym jednak nie poprzestał. Formułując wskazania co do dalszego postępowania uznał, że Sąd pierwszej instancji „winien ponownie przeprowadzić postępowanie”, w tym odebrać wyjaśnienia od oskarżonej i przesłuchać wskazanych świadków, także ocenić dowód z opinii biegłego, a pozostałe dowody „może ujawnić w trybie art. 442 § 2 k.p.k., co znacznie przyspieszy postępowanie”. W konkluzji uznał, że „dopiero przeprowadzenie rzetelnego i zgodnego z przepisami postępowania dowodowego, z uwzględnieniem powyższych zaleceń Sądu Okręgowego, a także dokonanie całościowej i zgodnej z regułami logicznego rozumowania, zasadami doświadczenia życiowego analizy zgromadzonego materiału dowodowego, pozwoli na niebudzące wątpliwości rozstrzygnięcie w sprawie”.

Te stwierdzenia najwyraźniej nawiązują do innej niż konieczność respektowania przez sąd odwoławczy reguły *ne peius* przesłanki wydania wyroku kasatoryjnego, mianowicie do konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. W takim razie w pierwszej kolejności należy wskazać, że nie zachodzi zbieg kasatoryjnych podstaw z art. 454 k.p.k. i z powodu konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Niedopuszczalne byłoby bowiem przeprowadzenie przez sąd odwoławczy całego postępowania dowodowego w wypadku zaskarżenia wyroku, o którym mowa w art. 454 § 1 k.p.k. w celu stwierdzenia, czy zachodzą podstawy do skazania [zob. D. Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego, Tom II. Komentarz aktualizowany do art. 437, LEX/el.].

Następnie trzeba stwierdzić, że jeśli Sąd Okręgowy przyjął, iż jest niezbędne przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, to w żaden sposób nie wytłumaczył, dlaczego stoi na takim stanowisku. Wprawdzie z przytoczonego fragmentu uzasadnienia wyroku zdaje się wynikać, że uznał, iż postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd *meriti* nie było „rzetelne i zgodne z przepisami”, co ewentualnie przemawiałoby za przeprowadzeniem na nowo przewodu w całości, jednak ta teza, stanowiąca w istocie bardzo poważny zarzut postawiony Sądowi Rejonowemu, wymagała należytego umotywowania, czego nie sposób się doszukać w tymże uzasadnieniu. Za to można doszukać się sformułowań, które mogą nasuwać przypuszczenie, że faktyczną przyczyną uchylecia wyroku było

uznanie, że zachodzi konieczność ponownej oceny dowodów, co samo w sobie nie jest przesłanką wydania wyroku kasatoryjnego (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2016 r., IV KS 5/16). Między innymi wskazano, że organ ten „pobieżnie i zbyt ‘optymistycznie’ potraktował wyjaśnienia oskarżonej i zeznania jej męża”, jak też akcentowano, że „wyrok zapadł z naruszeniem art. 5 § 2 k.p.k.” Wypada jednak zauważyć, że treść uzasadnienia wyroku nie wskazuje, iż Sąd *a quo* odwoływał się do tego przepisu.

Ponownie rozpoznając sprawę, Sąd odwoławczy zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k. rozważył wnioski i zarzuty wskazane w apelacji prokuratora, zaś o ile dojdzie do przekonania, że wniosek tej apelacji zasługuje na uwzględnienie, precyzyjnie poda, którą z wymienionych w art. 437 § 2 k.p.k. przesłanek uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania uznał za spełnioną oraz należycie umotywuje zajęte w tym względzie stanowisko.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku; decyzję o zwróceniu oskarżonej uiszczonych opłat od skargi oparł na podstawie art. 527 § 4 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.